

Sygn. akt I ACa 1411/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Anna Cesarz
	Sędziowie:	SA Tomasz Szabelski SO (del.) Joanna Składowska (spr.)
	Protokolant:	sekr. sądowy P. T.

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. B.**

przeciwko **Gminie S.**

o odszkodowanie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 26 czerwca 2014 r. sygn. akt I C 1448/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Gminy S. na rzecz J. B. kwotę (...) (dwa tysiące dwieście czternaście) złotych brutto z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym przez radcę prawnego M. S..**

Sygn. akt I ACa 1411/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 maja 2012r., skierowanym przeciwko Gminie S., J. B. wniosła o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz odszkodowania w kwocie 155 000 złotych, w związku z zajęciem części jej nieruchomości położonej w P., oznaczonej obecnie numerami działek (...) pod drogi gminne.

Pozwana domagała się oddalenia powództwa.

Wyrokiem wstępnym z dnia 14 listopada 2013r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim uznał powództwo za usprawiedliwione co do zasady. Orzeczenie uprawomocniło się.

Zaskarżonym wyrokiem końcowym z dnia 26 czerwca 2014 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 33 208 złotych, oddalając powództwo w pozostałej części. Ponadto Sąd pierwszej instancji nie obciążył powódki kosztami procesu i kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa, nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 1 661 złotych tytułem należnej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa oraz kwotę 644,52 złotych tytułem zwrotu wydatków od uwzględnionej części powództwa oraz przyznał i nakazał wypłacić radcy prawnemu M. S. z sum Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 3 600,00 złotych, powiększoną o odpowiednią stawkę podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Powyższe rozstrzygnięcie oparte zostało na następujących ustaleniach i wnioskach:

Należące obecnie do Gminy S. działki gruntu położone w P.: oznaczona numerem (...) o powierzchni (...) ha oraz numerem (...) o powierzchni (...) ha, stanowią funkcjonalnie drogę, tj. ul. (...).

W granicach nieruchomości znajduje się drzewostan. Teren nie posiada aktualnie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z aktualnym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy S. działki znajdują się na terenie usług podstawowych i ponadpodstawowych oraz budownictwa mieszkaniowego.

Wartość obu działek, określona jako średnia arytmetyczna z 3 transakcji zawartych w gminie S. wynosi 31 150 złotych.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że kwestia zasady odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej została przesądzona w prawomocnym wyroku wstępnym, a roszczenie odszkodowawcze powódki znajduje normatywną podstawę w treści przepisu art. 415 kc. Sprowadza się ona do przyjęcia, że na skutek bezprawnych i zawinionych działań strony pozwanej bądź osób (pracowników), za które pozwana ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą, podjętych w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości stanowiącej m. in. współwłasność powódki, wszczętym przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie oznaczonej sygnaturą akt I Ns 210/10, doszło do wydania wadliwego orzeczenia stwierdzającego zasiedzenie nieruchomości, które stało się prawomocne i skuteczne erga omnes, a w konsekwencji powódka poniosła uszczerbek majątkowy, polegający na zmniejszeniu się pozycji czynnych jej majątku o udział wynoszący 5/6 części we własności części nieruchomości stanowiącej działki nr (...) o łącznej powierzchni 0,3115 ha.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, skutki uprawomocnienia się wyroku wstępnego z dnia 14 listopada 2013r. czyniły bezprzedmiotowymi wnioski strony pozwanej zawarte w pismach procesowych z dnia 13 marca 2014r. oraz z dnia 28 kwietnia 2014r. o dopuszczenie dowodu opinii biegłego z zakresu geodezji oraz o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia postępowania z powództwa Gminy S. przeciwko J. B. i pozostałym współwłaścicielom o uzgodnienie treści księgi wieczystej (...) z rzeczywistym stanem prawnym, albowiem dotyczyły zasady roszczenia, która została już prawomocnie przesądzona. Natomiast przedmiotem dalszego postępowania i rozstrzygnięcia końcowego była wyłącznie kwestia wysokości szkody.

Szkoda poniesiona przez powódkę wynosi 33 208 złotych, co wynika z wyliczenia: 31 150 złotych (wartość gruntu działek nr (...)) + 8700 złotych (wartość drzewostanu podlegającego uwzględnieniu przy ustalaniu odszkodowania) = 39 850 zł x 5/6 (udział powódki we współwłasności) = 33 208 złotych. Natomiast w pozostałym zakresie, co do kwoty 121 792 złotych powództwo było niezasadne i podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 kpc, 102 kpc, art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz § 15 - 17 w zw. z § 6 pkt 6 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez

Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 490).

Powyższy wyrok apelacją zaskarżyła pozwana w całości, zarzucając naruszenie art. 217 § 1 kpc, art. 227 kpc i art. 232 kpc, poprzez niedopuszczenie przez Sąd pierwszej instancji do wyjaśnienia, ile metrów pozwana „zabrała” pod drogi gminne powódce z jej działki, który to dowód miał kluczowe znaczenie w sprawie.

Skarżąca wskazała, że Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanej z dnia 13 marca 2014r. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego geodety oraz wniosek z dnia 28 kwietnia 2014r., o zawieszenie postępowania, nazywając je bezprzedmiotowymi, wobec tego, że uprawomocnił się wyrok wstępny. Tymczasem orzeczenie to nie zostało przez Gminę S. zaskarżone, ponieważ pozwana uważała, że w drugim etapie postępowania, gdzie będzie ustalana wartość odszkodowania, istotną sprawą będzie rozstrzygnięcie ile metrów zabrała Gmina pod drogi ze spornych działek i dlatego będzie mogła zgłaszać dowody na tą okoliczność. Tymczasem Sąd po wydaniu wyroku wstępnego, w ramach przysługujących mu władczych kompetencji, nie dopuścił do wyjaśnienia tej kwestii przed wydaniem wyroku ostatecznego.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie uwzględniającym powództwo oraz rozstrzygającym o kosztach procesu i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpatrzenia, a także rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

Powódka domagała się oddalenia apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja Gminy S. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty skarżącej sprowadzały się do kwestionowania zakresu przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego. Kwestia ta zaś wiązała się ściśle z zakresem mocy wiążącej wydanego w niej wyroku wstępnego. Wydanie takiego orzeczenia ma na celu prejudycjalne przesądzenie zasady roszczenia dochodzonego w procesie cywilnym, w którym go wydano. Skutkiem zasady mocy wiążącej takiego wyroku jest zatem to, że przesądzenie w nim kwestii o charakterze prejudycjalnym oznacza, iż w procesie późniejszym ta kwestia nie może być już w ogóle badana. Zachodzi tu zatem ograniczenie dowodzenia faktów, a nie tylko ograniczenie poszczególnego środka dowodowego.

Zgodnie z art. 365 § 1 kpc, orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Oczywiście moc wiążącą ma co do zasady sentencja orzeczenia, nie zaś zawarte w uzasadnieniu motywy rozstrzygnięcia sądu, tym niemniej w niektórych przypadkach, ze względu na ogólność rozstrzygnięcia wyrażonego w sentencji orzeczenia (tak jak w przypadku orzeczenia uznającego powództwo za usprawiedliwione), tylko okoliczności objęte uzasadnieniem mogą służyć do sprecyzowania granic jego prawomocności materialnej. Wyrok sądu, który uzyskał prawomocność formalną (art. 363 kpc), obok wynikającej z art. 365 kpc mocy wiążącej, uzyskuje także cechę powagi rzeczy osądzonej (art. 366 kpc). Przedmiotowe granice powagi rzeczy osądzonej wyznacza przedmiot rozstrzygnięcia sądu w związku z podstawą rozstrzygnięcia. Przedmiot rozstrzygnięcia zależy z kolei od żądania powoda, które zostało określone w pozwie oraz zindywidualizowane przytoczonymi przez niego okolicznościami faktycznymi (art. 187 kpc).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż wyrok wstępny Sądu Okręgowego z dnia 14 listopada 2013r. w toku dalszego postępowania miał charakter wiążący w zakresie ustalenia podstaw faktycznych, prawnych i zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej określonej w oparciu o art. 415 kc. Jak to słusznie podkreślił Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu wyroku końcowego, zostało w orzeczeniu tym przesądzone, że na skutek bezprawnych i zawinionych działań strony pozwanej, bądź osób (pracowników), za które pozwana ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą, podjętych w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia

nieruchomości, stanowiącej m. in. współwłasność powódki, wszczętym przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim, w sprawie oznaczonej sygnaturą akt I Ns 210/10, doszło do wydania wadliwego orzeczenia, stwierdzającego zasiedzenie nieruchomości, które stało się prawomocne i skuteczne, co w konsekwencji doprowadziło do sytuacji, że powódka poniosła uszczerbek majątkowy o udział wynoszący 5/6 części we własności części nieruchomości stanowiącej działki nr (...).

Wbrew pogładowi skarżącej, jej wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu opinii biegłego z zakresu geodezji oraz o zawieszenie przedmiotowego postępowania do czasu zakończenia sprawy z powództwa pozwanej Gminy przeciwko J. B. i pozostałym współwłaścicielom, o uzgodnienie treści księgi wieczystej (...) z rzeczywistym stanem prawnym, nie wiązały się z ustalaniem wysokości należnego powódce odszkodowania, lecz zmierzały do podważenia podstawy odpowiedzialności Gminy S.. Celem pozwanej było wykazanie, że powódka, ani jej poprzednicy prawni nigdy nie stali się właścicielami nieruchomości, oznaczonych obecnie numerami działek (...), dowody te zostały zgłoszone bowiem na okoliczność (teza ta jest powtarzana w uzasadnieniu środka zaskarżenia), iż przy rozparcelowywaniu dawnych majątków ziemskich doszło do wydzielania powierzchni dróg, które następnie, zdaniem pozwanej, zostały błędnie „dodane” do powierzchni wydzielanych działek. Inicjatywę dowodową w tym zakresie strona pozwana winna podjąć przed wydaniem wyroku wstępnego.

Jak już zaznaczono wyżej, okoliczność, że powódka poniosła szkodę, za którą odpowiedzialność ponosi pozwana, odpowiadającą wartości ściśle określonego udziału we współwłasności ściśle oznaczonych, co do numerów działek i powierzchni nieruchomości została już prawomocnie przesądzona wyrokiem wstępnym i nie podlegała ponownemu badaniu. Dlatego też prawidłowym było ograniczenie przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego do dowodów na okoliczność wysokości szkody, czyli wartości nieruchomości wg cen dzisiejszych, a wg stanu z daty utraty własności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanej jako bezzasadną, na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc oraz § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 i § 2mrozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490), obciążając nimi stronę pozwaną.